

Izveštaj o radu NUNS-a za 2021. godinu

Uvod

Od poslednje Skupštine NUNS-a, održane 26. decembra 2021. godine, uslovi za rad novinara i medija ostali su nepromjenjeni, a u nekim segmentima možemo reći da su se pogoršali. Fizički napadi na novinare koji su obeležili 2020. godinu su se smanjili, međutim verbalne pretnje i različiti pritisci na novinare su na istom nivou. Jedan od novih pritisaka koji je uzeo maha su tzv. SLAPP tužbe koje su obeležile 2021. godinu i imaju za cilj da iscrpe medijske profesionalce stalnim odlascima na suđenja i da ih odvrate od njihove izvorne uloge. Proteklu godinu su obeležio je rad na izmenama brojnih zakona koji direktno utiču na medijsku scenu Srbije i rad medijskih profesionalaca (Zakon o pristupu informacijama od javnog značaja, Zakon o javnom informisanju i medijima, Zakon o unutrašnjim poslovima, Krivični zakonik). Pandemija izazvana virusom Kovid-19 i dalje otežava živote svih nas, a neke živote je i odnela.

U proteklih godinu dana preminuo je jedan potpredsednik NUNS-a, Dragan Janjić, i tri predsednika/ce - Gordana Suša, Miloš Vasić i Slaviša Lekić, što je veliki gubitak za čitavu medijsku zajednicu Srbije i regionala.

NUNS se trudio da odgovori u velikoj meri zahtevima članstva ispitujući njihove potrebe i odgovarajući na iste u vidu besplatne pravne pomoći i zastupanja na sudu, psihosocijalne podrške, obezbeđivanja popusta na zdravstvene usluge. Nastavili smo da prikupljamo relevantne podatke i analize koje su nam pružile osnov za učešće u različitim zagovaračkim platformama i konsultativnim mehanizmima.

Pokrenut je novi [sajt](#), a članovima i članica omogućeno je plaćanje članarine onlajn putem sajta. Obezbeđen je popust u nekoliko zdravstvenih centara, kao i psihosocijalna podrška onima koji su pretrpeli ili trpe napade i pritiske. Naše glasilo Dosije o medijima izlazi redovno jednom mesečno kao podlistak u dnevnom listu Danas. U 2021. godini izašlo je ukupno 10 brojeva. U produkciji NUNS –a objavljeno je ukupno 294 autorskih testova, od toga 200 u Dosijeu o midijima, ali i na sajtu NUNS –a.

Razvili smo metodologiju i izdali prvi Indeks bezbednosti novinara na Zapadnom Balkanu za 2020. godinu. Metodologija je primenjena u sedam zemalja regionala, a Indeks je predstavljen na javnom događaju u okviru godišnje skupštine Evropske federacije novinara u Zagrebu 8. oktobra 2021. godine na kojoj je bilo više od 100 predstavnika svih evropskih zemalja koje imaju članice u EFJ.

Imajući u vidu koje su bile planirane aktivnosti za ovu godinu, možemo konstatovati da je sedam od devet u potpunosti ispunjeno.

Članstvo

Broj plaćenih članarina ostao je na nivou prethodne godine. Socio ekonomski položaj naših koleginja i kolega nije se mnogo popravio i zbog toga smatramo uspehom da je broj plaćenih članarina malo premašen u odnosu na 2020. godinu. Dvadesetoro kolega i koleginja oslobođeni su plaćanja članarine u 2021. godini. Nijedan novinar nije istupio iz članstva, dok je jedna članica isključena iz članstva odlukom Suda časti koja je na poslednjoj sednici Izvršnog

odbora potvrđena i od strane ovog tela. Broj novoučlanjenih je 65, od toga 36 muškaraca i 29 žena. Procenat novoučlanjenih mlađih od 30 godina je 18,5 odsto.

Za počasnog člana ove godine proglašen je Predrag Koraksić Corax koji je inače dugogodišnji redovni član NUNS-a, zbog nemeriljivog doprinosa ispunjavanju javnog interesa u javnom informisanju već decenijama unazad.

Sa članstvom smo bili u stalnoj komunikaciji uživo i elektronskim putem. Članstvo smo obaveštavali i pozivali na naše događaje i događaje koji su interesantni našoj struci, zatim o mogućnostima za podnošenje projekata, konkursima za različite nagrade, pozivali smo ih na obuke u organizaciji NUNS-a, ali i u organizaciji drugih udruženja i asocijacija.

Osmoro kolega i koleginica nas je zauvek napustilo u proteklih godinu dana.

Ukupan broj članova u 2021.	4040
Ukupan broj plaćenih članarina u 2021.	544
Ukupan broj novih članova u 2020.	65

Obuke

U izveštajnom periodu NUNS je organizovao ukupno četiri obuke iz oblasti radnih prava, digitalne bezbednosti novinara, o alatima za verodostojno izveštavanje, proveru činjenica i vizualizaciju, engleskog jezika. Sve obuke su se odvijale onlajn zbog aktuelne epidemiološke situacije, izuzev kursa engleskog. 85 novinara i novinarki su prošli ovve obuke i unapredili svoja znanja.

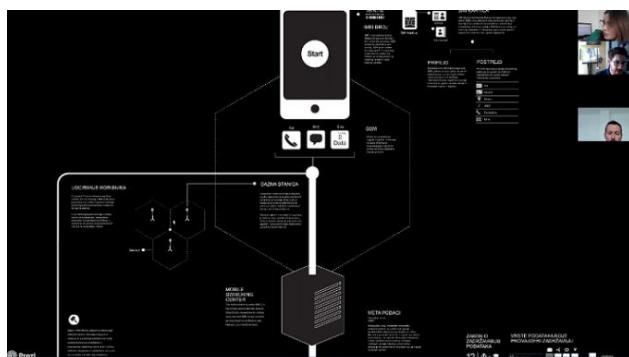
Pored toga radili smo i sa predstavnicima MUP-a u okviru obuka Saveta Evrope u vezi sa bezbednošću novinara, naši pravnici Rade Đurić i Marija Babić bili su predavači na radionicama organizovanim za ovu ciljnu grupu tokom leta.

U izveštajnom period za jednu obuku je izrađen [yebinar u vezi sa radnim pravima](#).

digitalna bezbednost

enkripcija komunikacije, podataka i anonimnost tokom istraživanja

zdravlje operativnog sistema, fizička higijena šifara, naloga oprez od malvera, virusa, phishingu

Usluge za članstvo

Pored edukativnih aktivnosti tokom prethodnog perioda NUNS je radio na obezbeđivanju veće pravne podrške za članstvo, kao i psihološke podrške. Kao što je najavljeno prethodne godine, u 2021. godini, za članove i članice NUNS-a koji su pretrpeli ili trpe napade i pritiske obezbeđena je psihosocijalna podrška u saradnji sa organizacijom IAN. Pored toga obezbeđeni su popusti u tri zdravstvena centra. Pravni saveti i pisanje podnesaka je nastavljeno je pojačanim intenzitetom u odnosu na prošlu godinu jer se broj slučajeva u kojima zastupamo novinare udvostručio.

Godina	2021
Zastupanje (broj novinara koje zastupamo i broj sudskih procesa)	14 novinara i novinarki u devet sudskih procesa)
Pravni saveti	114
Total	128

Oblasti koje su bile pokrivene pravnim savetima su sledeće:

1. Krivično pravo i bezbednost novinara - 44
2. Autorska prava - 6
3. Radna prava - 5
4. Medijsko pravo - 12
5. Profesionalna prava (povreda ugleda i časti, SLAPP tužbe, pritisci i uvrede, zaštita podataka o ličnosti i pristup informacijama od javnog značaja) - 33
6. Ostalo - 14

Pripremili smo više od 100 različitih akata, od krivičnih prijava (28), odgovora na različite tužbe, ali i pisanje tužbi, dopisa i različitih upita javnim institucijama i pravosudnim organima.

Krajem prošle i početkom ove godine pokrenuli smo kampanju „Novinari neophodni radnici“ koja je imala za cilj da medijski profesionalci dobiju prioritet kada je u pitanju imunizacija protiv bolesti kovid-19. Ovoj kampanji kasnije su se priključila i ostala novinarska i medijska udruženja, i medijski profesionalci su na kraju uvršteni u prioritetne radnike kada je u pitanju imunizacija. Koleginice i kolege koji samostalno obavljaju novinarsku delatnost ili čije redakcije nisu organizovale prikupljanje podataka koje je trebalo da se dostave Vladi Srbije u svrhu imunizacije imale su mogućnost da se preko našeg udruženja prijave i kako bi bili na prioritetnom spisku. 177 koleginica i kolega je iskoristilo tu mogućnost. Tokom protekle godine podelili smo više od 13.000 zaštitnih pamučnih i jednokratnih higijenskih maski kolegama i koleginicama, kao i redakcijama u Novom Sadu, Kragujevcu, Vranju, Nišu i Beogradu.

U 2020. godini nabavili smo 1.200 pres prsluka koji su deljeni najviše tokom julskih protesta, ali obzirom da su se protesti nastavili i ove godine, a intenzivirali u poslednjih mesec dana, podeljeno je još 200 komada.

Fondacija NUNS-a dodelila je jednokratnu novčanu bespovratnu pomoć za 7 koleginica i kolega u periodu od 21. decembra 2020. godine do 30. novembra 2021. godine u ukupnom iznosu 226.000,00 dinara. Podeljene su i dve beskamatne pozajmice u ukupnom iznosu 330.000,00 dinara sa rokom vraćanja do 31. decembra 2021. godine. Fondacija NUNS je prikupila 46.600,00 dinara na ime donacija od fizičkih lica (članstva). Drugih prihoda nije bilo. Fondacija NUNS je u navedenom periodu, pored podeljene bespovratne pomoći i beskamatnih pozajmica, imala i 10.406,30 dinara rashoda na ime bankarskih troškova, taksi za APR I zaštitu životne okoline.

Rad organa NUNS-a

Sud časti

Sud časti je u periodu između dve skupštine NUNS-a razmatrao dve žalbe.

Prva je dr Agrona Vujića protiv doskorašnje članice NUNS-a Ivane Soltić, oboje iz Beograda. Sud časti je doneo odluku o isključenju Soltić iz NUNS-a pošto je ocenio da ona zloupotrebljava članstvo u našoj organizaciji u privatnim, komičiskim razmiricama i time pravi veliku štetu NUNS-u. Soltić se žalila Izvršnom odboru NUNS-a na odluku Suda, Izvršni odbor je potvrdio odluku.

Drugu žalbu, Sudu časti podneo je naš član Zoran Rašković protiv drugog člana NUNS-a Stefana Cvetkovića, obojica iz Bele Crkve.. Reč je o incidentu i navodnom fizičkom napadu Cvetkovića na Raškovića, nanošenju fizičke povrede, a sve u večernjim satima. Sud časti je tražio dodatne informacije i kako bi se dokumentovao ovaj incident i utvrdilo da li je u vezi sa poštovanjem statutarnih odredbi i principa naše organizacije, kao i Kodeksa novinara, kvalifikovan za rešavanje ovakvih slučajeva, ali do dana dostavljanja ovog izveštaja dokumentacija nije dostavljena.

Sud časti NUNS-a radi u sastavu Draga Božinović, Safeta Biševac, Momčilo Pantelić, Zlatko Čobović i Vlado Mareš.

Izvršni odbor

Izvršni odbor NUNS – a zasedao je uživo ili onlajn sedam puta u 2021. godini. Odluke Izvršnog odbora mogu se pronaći na sajtu NUNS – a na sledećem [linku](#). Neke od najvažnijih odluka IO u proteklom periodu odnose se na:

- imenovanje članova za Radnu grupu za Nacrt iznema i dopuna Zakona o javnom informisanju i medijima, kao i u Radnu grupu za praćenje implementacije Medijske strategije;
- istupanje iz Radne grupe za zaštitu i bezbednost novinara;
- pristupanje novosnovanoj Kolaiciji za slobodu medija koju čine: NUNS, NDNV, AOM, Lolal pres, Asocijacija medija i Fondacija Slavko Ćuruvija;
- pravo učešća na Skupštini svim zainteresovanim članovima i članicama koji su izmirili obaveze u 2019, 2020 ili 2021. godini takođe, zbog aktuelne epidemiološke i finansijske situacije;
- početak prve faze revizije članstva u koju će biti uključeni sadašnji članovi koji nisu platili članarinu od 2017. godine;

- produžetak javne rasprave ili da se izmene Krivičnog zakonika u delu koji se odnosi na zaštitu novinara rade kroz redovnu proceduru;

Nadzorni odbor

Nadzorni odbor NUNS-a usvojio je finansijski izveštaj za 2020. godinu. Finansijski izveštaj za 2021. godinu je u pripremi.

Godišnje nagrade za novinare

NUNS svake godine dodeljuje dve nagrade za novinare: **nagradu za istraživačko novinarstvo** povodom 3. maja Međunarodnog dana slobode medija u saradnji sa Ambasatom SAD i **nagradu za novinarsku etiku i hrabrost Dušan Bogavac** u saradnji sa istoimenom fondacijom.

Dobitnice Nagrade za istraživačko novinarstvo „Dejan Anastasijević“ 2021. su:

- Novinarka **Jelena Zorić** nagrađena je za emisiju “Optužnica – Jovanjica”, koja je emitovana na N1.
- **Natalija Jovanović**, novinarka BIRN-a za tekst “Korona: Broj umrlih i zaraženih višestruko veći od zvanično saopštenog” nagrađena je u kategoriji onlajn medija
- **Sandra Petrušić**, novinarka NIN – a nagrađena je u kategoriji štampanih medija za tekst “Na potezu je republička javna tužiteljka Zagorka Dolovac: Falsifikovanje podataka bitnih po javno zdravlje”, objavljen u nedeljniku NIN.
- Specijalne plakete NUNS-a za izvrsnost u istraživačkom novinarstvo pripale su **redakciji KRIK-a** i novinarki **Anđeli Milivojević**.

Ove godine navršava se 30 godina od uspostavljanja dodele nagrade za novinarsku etiku i hrabrost „Dušan Bogavac“. Dobitnica nagrade za novinarsku etiku i hrabrost „Dušan Bogavac“ u 2021. godini je novinarka redakcije KRIK Dragana Pećo, a nagradu su uručili članovi porodice prvog dobirnika ove nagrade Stojana Cerovića.

Nagrada "Dušan Bogavac" 1991-2021

1991		Stojan Cerović	1993		Predrag Korakić Corax	1995		Svetlana Lukić urednica emisije <i>Pesnički Radnici B92</i>	1997		Monitor redakcija podgoričkog nedeljnika	1999		Nije dodeljena	2001		Željko Bodrožić urednik nedeljnica <i>Kliknitske</i>	2003		Vukašin Obradović ostvarač i urednik nedeljnica <i>Vrana</i>	2005		Brankica Stanković urednica emisije <i>Trsajder TV B92</i>	2007		Beton Ekonomist redakcija dataka u <i>Danasa Ekonomist</i>
1992		Bojana Lekić i Veran Matić <i>Radio B92</i>	1994		Nije dodeljena	1996		Nebojša Popov urednik lista <i>Republika</i>	1998		Miroslav Radulović osnivač i urednik <i>Borskih novina</i>	2000		Miodrag Stanislavijević kolumnista lista <i>Republika</i>	2002		Dejan Anastasijević novinar nedeljnica <i>Vreme</i>	2004		Bojan Tončić novinar dnevnika <i>Danas</i>	2006		Zoran Janić autor knjige "Tišina u Aberdarevoj"			
 Dušan Bogavac (1931-1990)			Dušan Bogavac je polovinom osamdesetih godina animirao brojne intelektualce iz citave Jugoslavije, ista kolegincima i kolegama osnovao je Fond solidarnosti, romanjen novinarima koji su zbog istinoljubivosti i hrabrosti ostajali bez posla i sredstava za život. Uporedno, u televiziji je upozoravao na rat i presegao je moran respekt krate, kroz dijalog i pregovore. Ni medija hajka, ni otkaz sa posla, ni ugrađena egzistencija nisu ga sprecili da hrabro postavlja tabu pitanja, ali ja je zbušavala pretnja smrti u jesen 1990. godine, kao tužan spilog proganjivanja i pretres Fondacija "Dušan Bogavac".												osnovana je 1991, i od te godine dodeljuje novinarsku Nagradu za etiku i hrabrost, koju od svog osnivanja 1994. godine podržava i NUNS.											
2008		Mirko Đorđević kolumnista lista <i>Republika</i>	2010		Teofil Pančić kolumnista nedeljnica <i>Vreme</i>	2012		Marko Somborac karikaturista dnevnika <i>Blic</i>	2014		Danica Vučenić novinarka <i>RTV Vojvodina</i>	2016		Sanja Kljajić novinarka <i>RTV Vojvodina</i>	2018		KosSev info portal o Kosovskim Mitrovicama	2020		Jelena Zorić novinarka <i>TV N1</i>	Aleksandar Cvrtković snimatelj <i>TV N1</i>		Danas redakcija dnevnog lista			
2009		Pavel Domonjić Helsinski odbor za ljudska prava	2011		Dinko Gruhonjić novinarka agencije <i>Beta</i>	2013		Ljubomir Živkov kolumnista nedeljnica <i>Vreme</i>	2015		Predrag Blagojević urednik portala <i>Jutjne vesti</i>	2017		CINS redakcija Centra za istraživanje novinarsko-kriminalističko novinarstvo	2019		KRIK redakcija Mreže za istraživanje kriminala i korupcije		Vuk Cvijić novinarka nedeljnica <i>NIN</i>	TV N1 redakcija Televizije N1		Dragana Pećo redakcija KRIK				

Zagovaračke aktivnosti NUNS-a

Ovu godinu obeležile su brojne inicijative za izmene zakona koji se delom ili u potpunosti tiču i obavljanja novinarske delatnosti. NUNS je bio i i dalje je uključen u sve izmene koje se trenutno dešavaju. Tokom ove godine pripremili smo brojne amandmane na sledeće zakone:

1. Zakon o pristupu informacijam od javnog značaja
2. Zakon o javnom informisanju i medijima
3. Zakon o unutranjim poslovima
4. Krivični zakonik

Do sada je izmenjen samo Zakon o pristupu informacijama od javnog značaja, ali na način da snižava prethodno dostigunta prava. Sve procese izmena pomenutih zakona ukoliko su ušle u proceduru javnih rasprava po pravilu karakteriše zakonski minimalan rok u trajanju od 20 dana za održavanje javne rasprave i pored toga ne održavaju se prave javne rasprave već je moguće samo podneti pisane komentare i amandmane. Utisak je da se svi zakoni koji su trenutno u proceduri izmena menjaju kako bi legalizovali trenutno zatečeno stanje u dotoj oblasti i smanjili dostignuti nivo prava. Koordiniranom akcijom nekoliko organizacija civilnog društva stopirano je usvajanje Zakona o unutrašnjim poslovima koji da je usvojen u obliku u kom je pripremljen u mnogome bi ograničio rad medijskih profesionalaca, a u

nekim situacijama ga učinio i nemogućim. Što se tiče Nacrt izmena i dopuna Zakona o javnom informisanju i medijima, taj dokument i dalje nije ugledao svetlost dana. Naime, radna grupa u kojoj je Kruna Savović bila predstavnica NUNS –a, je radila intenzivno četiri meseca na tom dokumentu. Trenutno se očekuje da finalni Nacrt dobiju članovi radne grupe koji bi nakon konsultacija sa svojim udruženjima trebalo da potpišu ili ne potpišu dokument. Rad radne grupe su pratile brojne kontroverze i opstrukcije, te je Koalicija za slobodu medija u više navrata upozoravala javnost i nadležne institucije da ukoliko Nacrt bude sadržao alternativna rešenja koja nisu u skladu sa ciljevima zacrtanim u Medijskoj strategiji i drugim obavezujućim dokumentima, naši predstavnici neće potpisati taj dokument. Kada je u pitanju Krivični zakonika i izmene u delu koji se odnose na unapređenje bezbednosti novinara, NUNS je uzeo učešće i pripremio određene amandmane koji su prosleđeni tokom prve javne rasprave. Smatramo da su dobri razlozi od kojih se krenulo prilikom razmatranja izmena Krivičnog zakonika i da postoji potreba za dodatnim unapređenjem bezbednosti novinara, međutim, u vezi sa izmenama i dopunama člana 149. nisu u dovoljnoj meri razmatrana pitanja slobode izražavanja. Smatramo da je nova formulacija u odeljku 2 člana 149 je preširoka i ne opravdava neophodnost i proporcionalnost za ograničenjem slobode izražavanja. S tim u vezi zajedno sa organizacijom YUCOM zatražili smo od međunarodnih eksperata koji rade u organizaciji Article 19 da nam urade analizu predloženih izmena zakona. Nakon toga zajedno sa UNS –om organizovali smo javnu raspravu, a NUNS je dodatno okupio grupu pravnika iz više različitih organizacija kako bi nastavio da se bavi ovom temom jer smo kao Koalicija za slobodu medija apelovali da se uspori sa izmenama i da se da dodatni prostor za debatu što je po najnovijim informacijama Vlada i prihvatile te će sve izmene KZ ići kroz redovnu proceduru u 2022. godini.

Učešće u konsultativnim mehanizmima:

Za sve inicijative koje pokreće ili im se priključuje NUNS pokušava da okupi što veći broj organizacija. Nastavili smo ili otpočeli učešće u različitim formalnim i neformalnim konsultativnim mehanizmima. Tokom proteklih godina dana prisustvovali smo i održali 42 sastanka u formalnim konsultativnim mehanizmima i 36 sastanak u neformalnim konsultativnim mehanizmima.

- **Nacionalni konvent** za poglavla 23, 10 i međusektorska grupa za medijske slobode - Učestvovali smo aktivno na skoro svim sastancima ovih radnih grupa i pripremili smo predloge preporuka za godišnju Knjigu preporuka Nacionalnog konventa o Evropskoj uniji 2020. Svi naši predlozi su uvršteni u objavljenu Knjigu preporuka.
- **Stalna radna grupa za podizanje nivoa bezbednosti novinara (SRG)** – Stalna radna grupa održavala je redovno sastanke na kvartalnom nivou, a nekoliko puta bili su inicirani vanredni sastanci kada je to situacija nalagala. Predstavnici NUNS-a u SRG su Marija Babić i Rade Đurić
- **Radna grupa za praćenje implementacije Akcionog plana za Medijsku strategiju** – NUNS ima zvaničnu predstavnici u ovoj radnoj grupi. Ova radna grupa održala je do sada dva redovna sastanka i par vanrednih. Do sada je Ministarstvo kulture i informisanja podnelo dva izveštaja koji se odnose na prvu polovicu godine. Ovu radnu grupu NUNS je iskoristio kao još jedan od kanala da predloži određene zmene i dopune Zakona o pristupu informacijama od javnog značaja, pored pored toga što smo i kroz javnu raspravu poslali naše amandmane. Predstavnica NUNS – a u ovoj radnoj grupi je Tamara Filipović Stevanović.
- U decembru prošle godine formirana je i **Radna grupa za zaštitu i bezbednost novinara**. U toj Radnoj grupi NUNS je imao svoju predstavnici Mariju Babić. Na Skupštini NUNS –a prošle godine, naše članstvo u toj radnoj

grupi dovedeno je u pitanje. Nakon odluke IO da se da šansa od nekoliko meseci da ova radna grupa da neke rezultate, naše učešće je nastavljeno do marta 2021. godine. Nakon incidenta čije žrtve su bile naše kolege iz KRIK –a, pet novinarskih i medijskih udruženja napustilo je ovu radnu grupu, a među njima i NUNS.

- **Radna grupa Ombudsmana i sedam novinarskih i medijskih udruženja i tri sindikata** – Ova radna grupa nastala je kao rezultata sporazuma koji su potpisali kancelarija Ombudsmana, sedam novinarskih i medijskih udruženja i tri sindikata novinara u maju ove godine. Radna grupa gotovo da se nije nijednom sastala tokom ove godine i rad te platforme doveden je u pitanje između ostalog i zbog odnosa ove institucije prema napadima i pritiscima na novinare. Predstavnik NUNS-a u ovoj radnoj grupi je Rade Đurić.
- U martu 2021. godine osnovana je **Koalicija za slobodu medija** čiji je NUNS član. Članovi ove Koalicije su: NUNS, NDNV, Lokal pres, AOM, Asocijacija meidja i Fondacija Slavko Ćuruvija. Koalicija zastupa interese novinarskih i medijskih udruženja i asocijacija i njihovih članova u razvoju medijskih i novinarskih sloboda i u porcesu poboljšanja uslova za njihovo delovanje. Redovno sastajanje koalicije je na mesečnom nivou, ali se sastajemo i češće jer prilike tako nalažu.

Pored ovih konsultativnih mehanizama NUNS je u stalnom kontaktu sa međunarodnim organizacijama koje se bave slobodom medija i zastupaju ista prava i vrednosti kao i mi, kao što su: Evropska federacija novinara, Međunarodna federacija novinara, IPI, Article 19, Evropski centar za slobodu štampe i medijske slobode, Reporteri bez granica, Komitet za zaštitu novinara itd. 27 različitih formalnih i neformalnih sastanak održali smo sa predstvincima ambasada, evropskim parlamentarcima, predstvincima međunarodnih organizacija itd.

Javna reagovanja

U izveštajnom periodu Udruženje je objavilo 117 reagovanja na temu napada i pritisaka na novinare i medije, medijskog zakonodavstva i novinarske etike. Napade i pritiske na novinare redovno beležimo u dve baze podataka (regionalna baza podataka napada na novinare www.safejournalists.net i domaća baza napada i pritisaka na novinare www.bazenuns.rs). Broj incidenata nije konačan za ovu godinu jer se podaci o pojedinim incidentima i dalje proveravaju i prikupljaju. O tome Udruženje je redovno obaveštavalo, partnerska udruženja u regionu i inostranstvu, kao i druge relevantne međunarodne i domaće organizacije i institucije.

Na našu inicijativu 7 slučajeva je dospelo na Platformu Saveta Evrope za zaštitu novinarstva i bezbednosti novinara, kao 28 slučajeva u bazu podataka Mapping Media Freedom.

Godina	Broj incidenata	Fizički napadi	Napadi i pretnje imovini	Pritisici	Verbalne pretnje
2021	139	6	4	87	42

Da prijave slučajeve uz nemiravanja, napada i pritisaka 42% medijskih profesionalaca obratili su se direktno NUNS-u, što ukazuje na poverenje koje koleginice i kolege imaju u naše udruženje.

Nastavili smo da pratimo proces projektnog sufinansiranja. NUNS je redovno objavljivao konkurse na svom sajtu, a u 100 lokalnih samouprava smo poslali predloge za konkursne komisije u partnerstvu sa Nezavisnim društvom novinara Vojvodine. Od svih poslatih predloga, naše kandidate su uvrstili u manje od deset konkursnih komisija. Kandidate smo slali i na konkurse na pokrajinskom i republičkom nivou i tu smo nešto bolje prošli. Naši kandidati našli su se u tri komisije na konkursima Ministarstva kulture i informisanja.

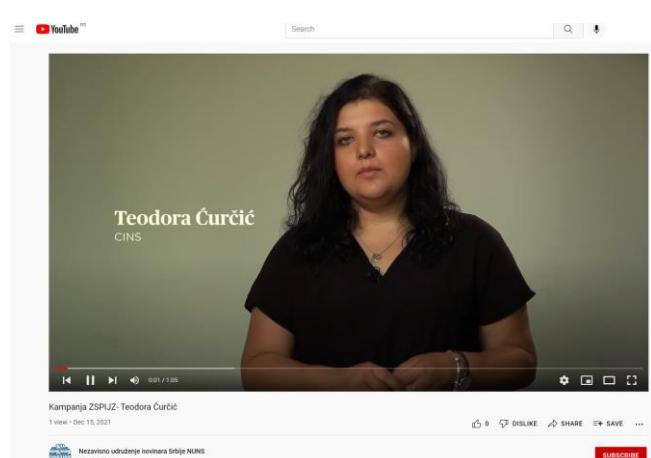
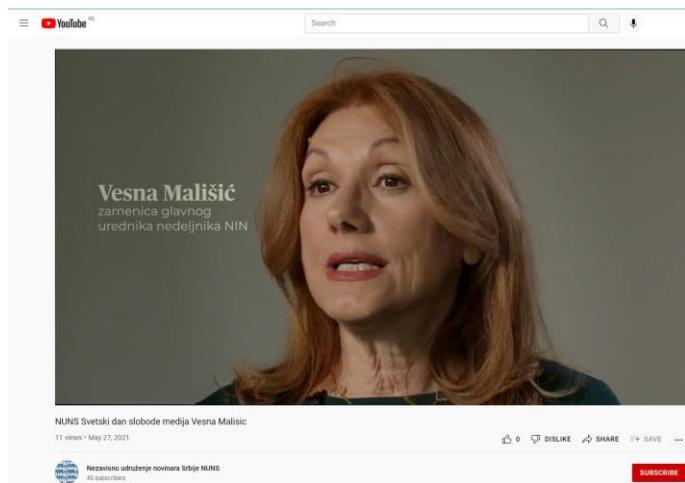
Kampanje

NUNS je u toku 2021. godine učestvovao i/ili organizovao nekoliko kampanja.

Kampanja **povodom 3. maja Dana slobode medija** imala je za cilj da prikaže da je profesionalno novinarstvo važno, da i dalje postoji, te da je prepoznato od strane domaće i međunarodne stručne javnosti. U kampanji je učestvovalo pet eminentnih novinara i novinarki, a spotovi su se puštali i na nekoliko televizija 3. maja.

Kampanja u **vezi sa izmenama i dopunama Zakona o Slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja** urađena je u partnerstvu sa članicama Koalicije za slobodu medija i imala je za cilj da informiše javnost o značaju izmena pomenutog Zakona i štetnosti predviđenih izmena, angažuje novinare da se uključe u kampanju i javnu raspravu o izmenama pomenutog Zakona.

Pored toga organizovali takođe u sradnji sa članicama Koalicije za slobodu medija i jednu otvorenu konferenciju za štampu ispred parlamenta Srbije 15. marta 2021. godine kako bismo pružili podršku i izrazili solardarnost sa koleginicama i kolegama iz istraživačke redakcije KRIK koji su tih dana bili na udaru tabloida i najviših držanih zvaničnika.

<i>Naziv kampanje</i>	<i>Doseg na Twitter Facebook</i>
Dan Slobode medija	71 487
Poziv na uključenje u javnu raspravu o ZSPIJZ	144 627
Regionalna saradnja Parlamenta Zapadnog Balkana i novinarskih udruženja (otpočela 30.11.2021.)	273
Prepoznaj i prijavi – SafeJournalists - (otpočela 10.12.2021.)	361
Ukupno	216 748

NUNS u online prostoru

Novi sajt NUNS-a pokrenut je na Dan slobode medija 3. maja 2021. godine. Novi sajt ima mogućnost onlajna plaćanja članarine, kao i onlajn podnošenja prijava za članstvo. Od različitih korisnika dobili smo pohvale za izgled i performanse koje sada pruža sajt, ali i dalje postoji prostor za unapređenje. Prosečna posećenost sajta je oko 9.000 jedinstvenih poseta mesečno. Prosečno zadržavanje na sajtu jeste 53 sekunde. Najposećeniji mesec je oktobar, dok je u julu za sada, budući da decembru još nije kraj, najmanje puta bio posećen naš sajt. U oktobru nam je posećenost bila 11.679.

Najviše nas posećuju ljudi između 45 i 54 godine, a najmanje oni između 18 i 24. Sa druge strane, muškarci više posećuju naš sajt od žena, te je u procentima to izraženo 55% prema 45%.

Ubedljivo najviše posetilaca imamo iz Srbije (71.83%), dok drugo mesto drže posetioci iz SAD (7.73%), pa onda iz Bosne i Hercegovine (2.37%). Iz Srbije nas najviše posećuju iz Beograda, pa Novog Sada, Niša, Kragujevca, ali i Pančeva i Čačka.

Što se tiče same tehnologije, najviše posetilaca nam dolazi putem mobilnih telefona (73%), dok sa desktop-a znatno manje (26%), a postoji i 1.10% onih koji posećuju naš sajt putem tableta.

Posetioci najviše do našeg sajta stižu putem društvenih mreža (57%), dok 29% je organski došlo do nas, budući da nas tako Google prepoznao i preporučio u surfovaju na internetu. Svakako, tu je 11% onih koji su direktno kucali naše ime i došli do sajta.

Od društvenih mreža, ubedljivo najviše njih dolazi putem Fejsbuka (77%), pa onda putem Tвитera (22%).

Na društvenim mrežama beležimo rast broja pratilaca, na Tвитeru imamo 22.872 pratioca (oko 1.000 više nego prethodne godine), dok je na Fejsbuku našu stranicu prati 3.302 korisnika (1.052 više nego prošle godine). Ove godine tokom leta NUNS je pokrenuo i stranicu na Instagramu gde trenutno imamo 537 pratioca.

Najposećenija rubrika na sajtu pored glavne strane jesu „konkursi“ i „vesti“, dok je najčitanije saopštenje koje je NUNS izdao „Pretnje Zorana Ćirjakovića moraju da se zaustave“.

Javni događaji i predstavljanje analiza i izveštaja

U proteklom periodu organizovali smo više od 10 javnih događaja i prezentacija samostalno i u saradnji sa Misijom OEBS- a u Srbiji, Koalicijom za slobodu medija, međunarodnim organizacijama, poput udruženja i sindikata iz regionala članica Safejournalist mreže. Predstavnici NUNS-a, govorili su na 29 događaja u organizaciji drugih institucija i organizacija, a između ostalog na otvorenim događajima u okviru godišnje skupštine Evropske federacije novinara, na

međuministarskoj konferenciji Saveta Evrope, Media freedom rapid response samitu. Pored toga NUNS je bio domaćin i lokalni organizator misije koja je imala za cilj da utvrdi činjenice po ptanju problema na polju medijskih sloboda i bezbednosti novinara u Srbiji koju je organizovala Media freedom rapid response platforma tokom prvog kvartala 2021. godine.

Tokom protekle godine objavili smo samostalno ili u partnerstvu sa drugim organizacijama više od osam analiza i izveštaja, a još pet izveštaja je u pripremi:

1. [Medijske slobode u Srbiji - izveštaj u klin, stvarnost u ploču](#)
2. [Transparentnost podataka o državnom finasiranju medija](#)
3. [Analiza: sloboda medija i bezbednost novinara u Srbiji iz ugla postojećih zakonskih rešenja – kako ih unaprediti?](#)
4. [Indikatori za nivo slobode medija i bezbednosti novinara 2020.](#)
5. [Analiza rada konkursnih komisija na republičkom nivou – 2021. godina](#)
6. [Medijske slobode i bezbednost novinara u Srbiji – izveštaj misije](#)
7. [Širom zatvorenih očiju: Koliko novinarke i novinari poznaju svoja radna prava?](#)
8. [Indeks bezbednosti novinara Zapadnog Balkana – Srbija 2020](#)

Projekti NUNS - a

U proteklom periodu NUNS je realizovao 8 projekata, dok je i dalje u toku realizacija devet projekata. Aplicirali smo za još tri projekta i odgovor očekujemo u narednoj godini. Pored aktuelnih projekata NUNS je u konzorcijumu sa Goethe institutom i Centrom za kulturnu dekontaminaciju podebio na tenderu za sprovođenje putovanja novinara u zemlje EU sa ciljem izrade medijskih priloga na različite teme u vezi sa procesom pristupanja EU (EU Medei trips – Puls Evrope). Zbog auktuelen epidemiološke situacije prvi deo godine obeležile su onlajn aktivnosti, ali od septembra realizovano je nekoliko radnih poseta novinara u različitim zemljama Evropske unije.

Projekti u 2021. godini

1. **Nagrada za istraživačko novinarstvo – 2021**
 - Status NUNS-a: nosilac projekta
 - Donator: Ambasada SAD u RS
 - Vreme realizacije: 01. februar 2021. – 01. jun 2021.
 - Vrednost projekta: 16.950 USD
2. **Slobodan i bezbedan novinar = informisan građanin**
 - Status NUNS-a: nosilac
 - Donator: Beogradska otvorena škola
 - Vreme realizacije: 01. decembar 2020. – 30. novembar 2021.
 - Vrednost projekta: 359.535 SEK
3. **safejournalists.net**
 - Status NUNS-a: nosilac, sa 5 partnera, udruženja novinara iz regionala
 - Donator: The Balkan Trust for Democracy
 - Vreme realizacije: 01. novembar 2020. – 31. decembar 2021.
 - Vrednost projekta: 99.768 EUR

4. U prvom redu - zaštita novinara od digitalne bezbednosti u vreme krize

Status NUNS-a: partner na projektu sa 2 partnera

- Donator: Delegacija EU u RS
- Vreme realizacije: 01. februar 2021. – 31. mart 2023.
- Vrednost projekta: 240.164 EUR, od čega za NUNS 129.973 EUR

5. Poboljšanje dijaloga između udruženja novinara i parlamenta na zapadnom Balkanu za jači sektor civilnog društva

- Status NUNS-a: partner na projektu, sa 5 partnera, udruženja novinara iz regiona
- Donator: Sida
- Vreme realizacije: 01. januar 2021. – 31. oktobar 2021.
- Vrednost projekta: 69.982,00 EUR, od čega za NUNS 11.580 EUR

6. Dosije o medijima

- Status NUNS-a: nosilac projekta
- Donator: Internews Balkan
- Vreme realizacije: 01. novembar 2020. – 28. februar 2021.
- Vrednost projekta: 16.742,00 USD

7. Program malih medijskih grantova “Mediji i demokratija” i kurs engleskog jezika i dva seminara za novinare

- Status NUNS-a: nosilac projekta
- Donator: Ambasada SAD u RS
- Vreme realizacije: 01. januar 2021. – 20. oktobar 2022.
- Vrednost projekta: 134.814 USD

8. SafeJournalists Network (indeks bezbednosti)

- Status NUNS-a: nosilac projekta, sa 4 partnera, udruženja novinara iz regiona
- Donator: Civil Rights Defenders
- Vreme realizacije: 01. mart 2021. – 31. decembar 2021.
- Vrednost projekta: 274.400 SEK, od čega za NUNS 133.400 SEK

9. Da li se zloupotrebljavaju javna sredstva

- Status NUNS-a: partner na projektu
- Donator: Fondacija za otvoreno društvo
- Vreme realizacije: 01. jun 2021. – 30. oktobar 2021.
- Vrednost projekta: 3.637.000,00 DIN, od čega NUNS 542.000 RSD

10. Pravna pomoć medijskim radnicima I medijskim organizacijama pod pretnjom u Srbiji

- Status NUNS-a: nosilac projekta
- Donator: Free Press Unlimited
- Vreme realizacije: 01. avgust 2021. – 31. decembar 2021.
- Vrednost projekta: 5.000 EUR

11. Jačanje medijskih sloboda u Bosni i Hercegovini, Severnoj Makedoniji i Srbiji

- Status NUNS-a: nosilac projekta
- Donator: Free Press Unlimited
- Vreme realizacije: 01. mart 2021. – 31. decembar 2021.
- Vrednost projekta: 28.000 EUR

12. Koordinacionog mehanizma za pružanje pravne pomoći novinarima i medijima

- Status NUNS-a: partner na projektu
- Donator: Građanske inicijative
- Vreme realizacije: 01. mart 2021. – 24. jun 2021.
- Vrednost projekta: 6.500 USD

13. Nova online platforma – novi kanal komunikacije

- Status NUNS-a: nosilac projekta
- Donator: IREX
- Vreme realizacije: 12. oktobar 2020 – 05. februar 2021.
- Vrednost projekta: 1.800 USD

14. Slobodni novinaari oslobođeni svih prava

- Status NUNS-a: nosilac projekta
- Donator: Ministarstvo kulture i informisanja RS
- Vreme realizacije: 01. jun 2021. – 31. decembar 2021.
- Vrednost projekta: 950.000 RSD

15. U prvim redovima – zaštita digitalne bezbednosti novinara u vreme krize

- Status NUNS-a: nosilac projekta
- Donator: Ministarstvo za ljudska i manjinska prava i društveni dijalog
- Vreme realizacije: 19. avgust 2021. – 31. decembar 2021.
- Vrednost projekta: 1.401.860 RSD

16. Cena informisanja u javnom interesu

- Status NUNS-a: nosilac projekta
- Donator: OSCE
- Vreme realizacije: 12. mart 2021. – 30. novembar 2021.
- Vrednost projekta: 1.680.910 RSD

17. safejournalists.net

- Status NUNS-a: nosilac projekta, partneri: (BH novinari, Asocijacija novinara Makedonije, Asocijacija novinara Kosova, Hrvatsko novinarsko društvo, Sindikat medija Crne Gore)
- Donator: Evropska komisija
- Vreme realizacije: 01. februar 2020 – 31. januar 2023.
- Vrednost projekta: 1.109.126,76 EUR od čega za NUNS 573.070,91 EUR
- Obezbeđena donacija: 515.534,59 EUR

Unpređenje unutrašnjih kapaciteta NUNS-a

U proteklih godinu dana članovi sekretarijata NUNS-a učestvovali su na brojnim obukama i stekli su veštine koje su unapredile rad Udrženja. Neke od obuka koje smo pogađali odnose se na strategije i takite komunikacije, planiranje i implementaciju onlajn kampanja, borbu protiv korupcije, standarde Saveta Evrope u oblasti slobode izražavanja, trening trenera iz oblasti onlajn bezbednosti...

PLANIRANE AKTIVNOSTI ZA SLEDEĆU GODINU:

1. Održavanje minimum šest obuka za medijske profesionalce
2. Priprema amandmana za relevantne zakone čija izmena je predviđena Akcionim planom za Medijsku strategiju
3. Nastavak rada na politikama za primenu veštacke inteligencije u medijskoj sferi
4. Izmene Statuta NUNS-a
5. Nastavak monitoringa medijskih sloboda i zagovaračkih aktivnosti utemeljenih na detaljnim analizama i podacima
6. Širenje platforme Safejournalist.net
7. Implementacija Indeksa bezbednosti novinara i širenje primene iste metodologije i na ostale zemlje Evrope
8. Prečišćavanje baze članstva
9. Rekonstrukcija mreže poverenika NUNS-a
10. Rad na razvoju internih politika medija kako bi se unapredila zaštita meidjskih profesionalaca
11. Uspostavljanje tešnje saradnje sa pravosudnim organima
12. Izborna Skupština NUNS-a

Izveštaj o radu Centra za istraživačko novinarstvo NUNS-a (CINS) je u posebnom dokumentu.